CRONICA

anul XVIII. nr. 42
vineri, 19 octombrie 2018
Publicație săptămânală a românilor din Ungaria
Preț: 100 Ft
(cu abonament: 67 Ft)
www.atruroman.hu/cronica

Starea vremii: 19 – 25 octombrie	19 vineri	20 sâmbătă	21 duminică	22 luni	23 marți	24 miercuri	25 joi
ziua	21°C	19°C	13°C	16°C	14°C	16°C	18°C
noaptea	12°C	11°C	9°C	7°C	6°C	7°C	10°C

0 000158845706 18042

pag. 8

Comisia pentru Relații Sociale a Consiliului Județean Bichiș face apel solicitând propuneri pentru decernarea distincției **„Pentru Naționalități”.**

Prin decizia 11/2015. (IX. 11.) Adunarea Generală a Consiliului Județean a înființat un premiu pentru naționalități, cu scopul de a premia acele persoane sau organizații care depun un efort substanțial la păstrarea și promovarea culturii, tradițiilor, obiceiurilor, identității și limbii materne.

Propunerile se pot face până la data de ***1 noiembrie***, la Biroul Consiliului Județean (Bichișciaba, str. Árpád, nr. 18, pentru *Kurucz Márta* sau la e-mail: ***kurucz.marta@bekesmegye.hu.***

AUTOGUVERNAREA PE ȚARĂ A ROMÂNILOR DIN UNGARIA

organizează

ZIUA CULTURALĂ A ROMÂNILOR DIN UNGARIA

sâmbătă, 20 octombrie a.c., de la ora 10

Locul: Centrul Cultural Românesc (Giula, Piața Liceum nr. 2)

Program:
9.30 – Primirea oaspeților
10.00 – Deschiderea festivă
10.30 – Program cultural
13.00 – Masă

Toți cei interesați sunt așteptați cu mult drag!

Editorial

Colectivul redacțional

Despre credinţă, pe marginea unui praznic

Frumosul praznic al Sfintei Parascheva este, pentru creștinii ortodocși, un prilej de regăsire, de comuniune cu spiritualitatea creștință și de pios omagiu. Și pentru românii din Ungaria această sărbătoare are o încărcătură morală deosebită, întrucât biserica de la Giula și-a ales hramul Sfintei Parascheva.

Din tradiție se cunosc foarte multe minuni săvârșite de cuvioasa; dar și în zilele noastre ea nu contenește a face minuni pentru aceia care aleargă la ea cu credință. Căci toți cei neputincioși care au evlavie la sfintele moaște, alergând cu credință la ele, sau chiar cei care poartă lucruri care au fost doar atinse de moaștele Cuvioasei, dobândesc vindecare. Iar în vreme de secetă sau la altă nevoie mare, făcând creștinii rugăciune și ieșind cu sfintele moaște, îndată primesc răspuns rugăciunile lor. Și în patria ei, la Epivata, unde, se zice, casa ei părintească a fost transformată într-o biserică închinată ei, cuvioasa face multe minuni, cu harul Domnului, căruia I se cuvine mărirea în vecii vecilor. Sfânta Cuvioasa Maica noastră Parascheva este reprezentată tânără, în veșmântul călugăresc al Sfintelor Cuvioase, purtând în mână o cruce, iar în unele reprezentări este reprezentată și cu un filacter cu zicerea: „Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu”.

Credința este elementul cel mai important al vieții. Dacă dragoste nu e, nimic nu e. Dacă credință nu e, dragoste nu e… „Toată educația bine făcută se reazemă pe religie”, spunea Diderot.

Subscriem vorbelor părintelui arhimandrit *Vasile Vasilache*, care spune că prin credința aceasta coborâtă din ceruri de la Dumnezeu, noi am dobândit legătura religiei cu Părintele vieții din ceruri, precum spune Sfântul Apostol Iacov: „Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor” (Iacov, 1:17).

Părintele *Ilarion Felea* vorbește despre nevoia de religie, nu numai pentru individ, ci pentru întreaga familie, întrucât nu numai omul, ci și familia este creația lui Dumnezeu. Și după cum omul e dator să-și cunoască și să-și adore Creatorul, tot așa și familia. Religia este o datorie și o trebuință pentru soț, soție și pentru copii. Cine n-are religie, n-are nici familie și cine n-are familie, n-are nici patrie.

Cel dintâi altar a fost căminul familiar și numai atâta timp familia e celula societății sănătoase, cât arde pe vatra ei focul sacru al credinței în Dumnezeu, al dragostei religioase, al tradițiilor și al speranțelor sfinte.

Conferință Maghiaro-Română și Întâlnirea oamenilor de afaceri

Prin intermediul Programului Interreg V-A România-Ungaria, pentru perioada 2014–2020, se continuă finanțarea cooperării transfrontaliere în zona de graniță româno-ungară, prin intermediul Fondului European de Dezvoltare Regională, cu sprijinul Uniunii Europene și al guvernelor celor două state.

Acest program oferă o gamă largă de oportunități de finanțare, acordate în mod direct proiectelor cu caracter transfrontalier, cu scopul de a facilita dezvoltarea armonioasă, coordonată, bazată pe cooperare, a regiunii de frontieră, transformând-o astfel într-o zonă mai competitivă și atractivă pentru viața cotidiană, mediul de afaceri și turism.

La Bichișciaba, în data de 10 octombrie, cu începere de la ora 10, în sala de ceremonii a Hotelului Fiume, Camera de Comerț și Industrie a Județului Bichiș împreună cu Secția Maghiaro-Română a Camerei de Comerț și Industrie Ungară, au organizat o conferință economică de relații externe și parteneriat maghiaro-român.

Conferința a fost deschisă de *dr. Teodor Orosz*, președintele celor două instituții gazdă și moderatorul evenimentului, care a vorbit despre relațiile economice dintre cele două state, care au o dinamică înfloritoare.

Dunai Péter, secretarul general al Camerei de Comerț și Industrie a Ungarei, a vorbit despre „Activitatea economică externă a Camerei de Comerț și Industrie a Ungariei".

Florin Trandafir Vasiloni, consul general la Giula, a vorbit despre Relațiile economice româno-maghiare, posibilități de investiții, subiect interesant în opinia sa, dat fiind faptul că relațiile economice bilaterale oferă foarte multă substanță legăturilor dintre cele două state, Ungaria fiind un Partener Strategic al României.

Domnul consul a prezentat date concrete despre stadiul relației bilaterale româno-ungară, dinamica schimburilor comerciale între cele două state, modelele de afaceri de succes, oportunitățile de investiție în economia românească și Programul Transfrontalier RO-HU 2014–2020. „În anul 2017, schimburile comerciale bilaterale au ajuns la 8,58 miliarde euro. În comerțul bilateral se dorește atingerea în următorii ani a valorii schimburilor comerciale bilaterale de peste 10 miliarde euro, cu un raport mai echilibrat între exporturile românești și cele ungare. În Ungaria sunt înregistrate peste 7700 societăți cu capital românesc. În perioada decembrie 1990 – 31 august 2018, au fost înregistrate în România peste 13.500 societăți comerciale cu participare ungară la capitalul social, reprezentând un capital total investit de 945,56 milioane euro (2,14% din totalul capitalului social străin investit în România). Ungaria ocupă locul al XIII-lea în clasamentul investitorilor străini din România. România reprezintă pentru Ungaria, cea de a două piață pentru exporturile sale, după Germania. Pentru România, Ungaria este a patra piață pentru exporturile noastre și este a treia sursă de importuri."

În cadrul conferinței au fost prezentate materiale precum „Situația economică a României și perspectivele economice în 2019" de către *Diósi László*, președinte-director general al OTP Bank România. *Gheorghe Seculici* vicepreședintele Camerei de Comerț și Industrie a României, președinte a Camerei de Comerț, Industrie și Agricultură a Județului Arad, a vorbit despre „Rolul camerelor de comerț privind dezvoltarea antreprenorială". *Miheller Martin-Péter*, manager al societății „Don Orione" Oradea, a prezentat „Proiectul comun transfrontalier Don Orione/CCI Bichiș", iar *Skapinyecz Péter* – director al unui ONG local, a prezentat pe scurt serviciile Rețelei de Dezvoltare Economică Central Europeană.

Printre participanții la eveniment s-au numărat *Daniel Banu*, consul general al României la Seghedin, *Takács Árpád*, șeful Oficiului Guvernamental Bichiș, *Andrea Telegdi*, atașat economic la Consulatul General al Ungariei din Cluj-Napoca, *Traian Cresta*, reprezentantul românilor în Parlamentul Ungariei, *Ioan Halász*, șeful cabinetului reprezentantului românilor, *Teodor Juhász*, președintele Autoguvernării de Naționalitate Română a Municipiului Bichișciaba, reprezentanți ai unor instituții, asociații, societăți comerciale și camere de comerț, precum și oameni de afaceri din Ungaria și România.

Delia

„Zilele jazzului românesc"

Institutul Cultural Român Budapesta organizează în perioada 24–25 octombrie, la „Opus Jazz Club" din Budapesta, Zilele jazzului românesc, în parteneriat cu Budapest Music Center (BMC), important promotor muzical din Ungaria.

Corolar al proiectelor dedicate în ultima perioadă jazzului, care s-au bucurat de o mare vizibilitate, dar și o confirmare a succesului înregistrat de ICR Budapesta cu ocazia ediției anterioare, evenimentul rămâne consecvent promovării constante a muzicienilor români de jazz pe cele mai importante scene de gen din Ungaria, reflectând astfel varietatea componistică și interpretativă a muzicienilor din România.

Doi dintre cei mai importanți exponenți ai jazzului românesc contemporan, *Lucian Nagy* și *Alex Simu* vor susține pe scena „Opus Jazz Club" două concerte reprezentative, alături de grupurile *Balkumba Tribe* și *Alex Simu Quintet*.

Ediția 2018 a „Zilelor jazzului românesc", găzduită de „Opus Jazz Club", (Str. Mátyás nr. 8, sect. 9, Budapesta) se va desfășura după următorul program:

– BALKUMBA TRIBE: „State of Soul"– 24 octombrie, ora 20.00

– ALEX SIMU QUINTET: „Echoes of Bucharest" – 25 octombrie, ora 20.00.

Dezvelirea plăcii memoriale Lucia Borza

Membrii comunității românești din Ungaria au participat vineri, 5 octombrie, la un eveniment dedicat memoriei celei care a fost *Lucia Borza*, prima profesoară de limba română în învățământul liceal din Ungaria, un devotat slujitor al limbii și culturii românești. Evenimentul s-a desfășurat la Centrul Cultural Românesc din Giula, sub directa organizare a Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria în colaborare cu Liceul, Școala Generală și Căminul de Elevi „N. Bălcescu" din Giula. Tema a fost evocarea vieții profesionale a mult iubitei și apreciatei profesoare, care pe data de 6 aprilie 2016 a trecut în lumea celor drepți.

Lucia Borza a fost nu doar profesoară de limba și literatura română, ci și un om dedicat folclorului străvechi, autor și redactor de manuale școlare de limba română cu care a venit în ajutorul tinerilor noștri și în ajutorul celor care au dorit să-și învețe limba română, poetă, jurnalistă. Nu întâmplător, cu această ocazie, pe data de 5 octombrie, în holul școlii românești din Giula a avut loc dezvelirea „Plăcii memoriale Lucia Borza".

În deschiderea evenimentului a luat cuvântul *dr. Maria Gurzău Czeglédi*, directorul unității de învățământ românesc din Giula, care după ce a salutat oficialitățile, a făcut o trecere în revistă a vieții uneia dintre cele mai marcante personalități a românilor din Ungaria, *Lucia Borza*.

„Cu 70 de ani în urmă, în anul 1970, și-a deschis porțile unicul liceu cu profil românesc din Ungaria, și anume Liceul »N. Bălcescu«, care de la bun început și-a avut propria filosofie: promovarea limbii și valorilor culturale românești. Odată cu deschiderea acestei instituții, s-au deschis noi portițe, posibilități pentru tinerii de etnie română din Ungaria, care după absolvirea liceului și-au continuat studiile superioare în diferite părți ale Ungaria dar și în România, formându-se astfel o nouă pătură intelectuală a românimii de pe aceste meleaguri.

Lucia Borza, fiica preotului ortodox român din Chitighaz, *Ioan Borza*, pe lângă manualele școlare, a editat și caiete de exerciții, cărți de limba română, dicționare etc, fiind cea care a întocmit primul manual de »Cultură și civilizație românească« pentru clasele I – IV.

Doamna Lucia Borza și-a dedicat întreaga viață promovării limbii și culturii românești. Misiunea dumneaei a început cu formarea primelor generații de elevi, la începutul anilor 1960, când corpul didactic era compus de profesori din România, fie de etnie maghiară, germană cu o pregătire profesională bună. Însă »Tanti Luci«, precum o numeau apropiații dumneaei, nu doar vorbea, ci și gândea românește. Pregătirea dumneaei temeinică din punct de vedere profesional se învăluie perfect cu dorința de păstrare a acestor valori. Știa să aprindă în sufletul tinerilor dorința de apartenență, trăire, ființa românească. A predat, a instruit, a inspirat cu multă dăruire generații întregi de-a lungul timpului. Era omul faptelor! Doamna Lucia Borza a devenit autoarea mai multor manuale școlare care și azi și-au păstrat prospețimea, adecvate și pentru tinerii din zilele noastre. A scris și literatură pentru copii: ghicitori, poezioare, despre necuvântătoare, anotimpuri, joacă, prietenie, iubire, iar în volumul său »Flori târzii« atacă cele mai grave probleme ale existenței umane. O preocupă problema vieții și a morții, a autocunoașterii, a identității. În aceste multe poezii evocă locurile dragi, satul natal, portretul blând al părinților, vârsta de aur, anii tinereții, sărbătorile creștine și multe, multe altele. Știm bine că o parte a vieții și-a petrecut-o la Budapesta fiind mereu frământată de sentimentul dezrădăcinării, deși își amintea că tatăl ei îi citea mult din poezia lui Octavian Goga, mărturisire pe care o face chiar și în poeziile sale. Legătura, dorul de tată, de locurile natale, de consăteni au rămas vii în amintirea ei precum a păstrat în suflet o limbă frumoasă. În poezia ei »Plecând de la gară« se reflectă un profund patriotism local, o iubire nemărginită, o nostalgie profundă legată de aceste meleaguri" – a menționat în deschiderea evenimentului doamna *dr. Maria Gurzău Czeglédi*, după care a dat citire câtorva creații care îi aparțin doamnei *Lucia Borza*.

Preotul *Marius Maghiaru*, președintele Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, și-a exprimat mulțumirile față de toți cei care au contribuit la reușita acestui eveniment, aducând astfel un omagiu celei care a fost un cadru didactic devotat pomenind-o ca prima profesoară de naționalitate română din Ungaria, un slujitor devotat al limbii noastre strămoșești, un creator al culturii românești.

Doamna *Edda Illyés*, o prietenă apropiată a doamnei *Lucia Borza* a redat în cadrul acestui eveniment frânturi ale minunatelor vremuri petrecute alături de „tanti Luci", sau „Lucica", precum îi spunea dânsa.

În cadrul evenimentului au fost redate imagini și un interviu cu doamna *Lucia Borza*, iar elevii Școlii Generale „N. Bălcescu" au redat o scenetă după care a avut loc dezvelirea plăcii memoriale, placă ce a fost realizată cu fonduri obținute de la Ministerul Resurselor Umane de la Budapesta și prin sprijinul Primăriei Municipiului Arad. Placa memorială a fost așezată la loc de cinste la intrarea în unitatea de învățământ românesc din Giula și a fost dezvelită de *dr. Maria Gurzău Czeglédi* și *pr. Marius Maghiaru*, iar slujba de sfințire a acesteia a fost oficiată de preotul *Florin Olteanu*, parohul Chitighazului și părintele protosingel *Visarion Tuderice*, secretar eparhial. Cei prezenți au depus coroane de flori.

La eveniment au participat reprezentanți ai diplomației române din Ungaria, *Daniel Banu*, consul general al României la Seghedin, *Florin Trandafir Vasiloni*, consul general al României la Giula, *Tiberiu Juhász*, președintele Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, *Gheorghe Kozma*, șef de Oficiu al AȚRU, *Anamaria Brad*, referent pentru învățământul de Naționalitate din cadrul Oficiului Educațional, Centrul Pedagogic pentru Naționalități, *Kállay Attiláné*, șeful aceluiași Oficiu, *Viorica Orosz, Gheorghe Marc*, președintele Clubului pensionarilor români din Giula, *Gheorghe Petrușan*, președintele Autoconducerii Române din Seghedin, profesori, prieteni, rudenii și elevi.

Corina

Cuvântul vieții

„De aceea, noi nu cădem de oboseală. Ci, chiar dacă omul nostru de afară se trece, totuşi omul nostru dinăuntru se înnoieşte din zi în zi.”

II Corinteni 4:16

Schimbare, înnoire

Dumnezeu astfel a creat cerul şi pământul ca să se schimbe în continuu. Asta-i regula de bază a naturii. Toate se schimbă, se învechesc, îmbătrânesc, apoi se înnoiesc. Psalmistul spune: „Îţi trimiţi Tu suflarea: ele sunt zidite şi înnoieşti astfel faţa pământului.” Psalmul 104:30.

În lucrarea Domnului schimbarea merge înainte spre înnoire. Învechirea nu e spre pierire ci spre înnoire. Prin profetul Isaia Domnul zice: „Căci iată, Eu fac ceruri noi şi un pământ nou…” Isaia 65:17. Schimbarea e chiar cu scopul ca lumea să rămână şi să trăiască. „Căci după cum cerurile cele noi şi pământul cel nou, pe care le voi face, vor dăinui înaintea Mea, zice Domnul, aşa va dăinui şi sămânţa voastră şi numele vostru.” Isaia 66:22.

Domnul vrea ca poporul Său să dăinuiască înaintea Lui. Pentru aceasta trebuie să se schimbe şi să se înnoiască toate, cerurile, pământul şi omul. Domnul vrea să dea această înnoire şi-n viaţa omului. „Le voi da o altă inimă şi voi pune un duh nou în voi. Voi lua din trupul lor inima de piatră şi le voi da o inimă de carne.” Ezechiel 11:19.

Apostolul Pavel ne îndeamnă: „…Să vă înnoiţi în duhul minţii voastre şi să vă îmbrăcaţi în omul cel nou, …de o neprihănire şi sfinţenie pe care o dă adevărul.” Efeseni 4:23–24.

Să ne dezbrăcăm de viaţa veche, s-o schimbăm într-o viaţă nouă.

Secretul înnoirii este încrederea în Dumnezeu. „Dar cei ce se încred în Domnul îşi înnoiesc puterea, ei zboară ca vulturii, aleargă şi nu obosesc, umblă şi nu ostenesc.” Isaia 40:31.

Să dezbrăcăm tot trecutul vechi şi să trăim o viaţă nouă. Apostolul Pavel ne avertitează: „Nu vă mințiți unii pe alții, întrucât v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi cu faptele lui şi v-aţi îmbrăcat cu omul cel nou, care se înnoieşte spre cunoştinţă, după chipul Celui ce l-a făcut.” Coloseni 3:9–10.

Ne obligă la înnoire statutul nostru de credincioşi. Apostolul Pavel scrie romanilor: „Noi, deci, prin botezul în moartea Lui am fost îmbrăcaţi împreună cu El, pentru ca, …să trăim o viaţă nouă.” Romani 6:4. Înnoirea trebuie să fie deplină, lăuntrică şi adâncă. Să se înnoiască inima şi duhul omului, să nu fie doar o schimbare exterioară.

Să se înnoiască întreaga făptură. „Căci, dacă este cineva în Cristos, este o făptură nouă. Cele vechi s-au dus: iată că toate lucrurile s-au făcut noi.” II Corinteni 5:17.

Înnoindu-ne viaţa, trebuie să alegem o cale nouă. „Astfel dar, fraţilor, fiindcă prin sângele lui Isus avem o intrare slobodă în Locul Preasfânt pe calea cea nouă şi vie pe care ne-a deschis-o El…” Evrei 10:19–20.

Să umblăm pe un alt drum. Dacă s-a înnoit interiorul nostru, avem un duh nou, o inimă nouă, o viaţă nouă lăuntrică, trebuie ca şi purtarea şi calea noastră exterioară să se înnoiască.

Să fie noi şi lucrarea, obiceiurile, faptele, vorbirea şi tot ce-i exterior să fie înnoit. Domnul Isus spunea: „Nici nu pun oamenii vin nou în burdufuri vechi, altfel, burdufurile plesnesc, vinul se varsă şi burdufurile se prăpădesc, ci vinul nou îl pun în burdufuri noi şi se păstrează amândouă.” Matei 9:17.

Credincioşii vor primi un nume nou. „…Celui ce va birui, îi voi da să mănânce din mana ascunsă şi-i voi da o piatră albă, şi pe piatra aceasta este scris un nume nou, pe care nu-l ştie nimeni decât acela care-l primeşte.” Apocalipsa 2:17.

Domnul vrea schimbarea noastră, să nu mai fim numiţi păcătoşi, fii ai pierzării, străini, păgâni, ci să fim numiţi mântuiţi, fii ai luminii, fii ai lui Dumnezeu. El vrea să ne dea un nume nou.

Trebuie să se înnoiască şi lucrarea noastră. Profetul Ieremia ne îndeamnă: „…Desţeleniţi-vă un ogor nou şi nu semănaţi între spini!” Ieremia 4:3. Am pus prea multă trudă şi oboseală în multe lucruri rele şi fără rost. Să ne dăm dar seama că am semănat între spini şi lucrarea noastră a fost zadarnică. Să nu mai umblăm după lucruri zadarnice ci să înnoim lucrarea noastră, să desţelenim un ogor nou, să începem o lucrare nouă şi să nu mai semănăm între spini.

Trebuie să se înnoiască dragostea, iubirea noastră cea dintâi pe care am părăsit-o. Iubirea atunci poate fi vitală dacă se înnoieşte zilnic. Iubirea părăsită nu foloseşte la nimic. Bisericii din Efes, Domnul îi trimite mesajul: „Dar ce am împotriva ta este că ţi-ai părăsit dragostea dintâi. Adu-ţi, dar, aminte de unde ai căzut, pocăieşte-te şi întoarce-te la faptele tale dintâi. Altfel, voi veni la tine şi-ţi voi lua sfeşnicul din locul lui, dacă nu te pocăieşti.” Apoc. 2:4–5.

Trebuie înnoită şi credinţa şi păstrată până-n sfârşit. „...Fii credincios până la moarte şi-ţi voi da cununa vieţii.” Apocalipsa 2:10.

Apostolul ne îndeamnă: „Să nu vă părăsiţi dar încrederea voastră, pe care o aşteaptă o mare răsplătire!” Evrei 10:35.

Toate se schimbă şi se vor înnoi. Va fi schimbată şi înnoită întreaga creaţie. Se va schimba şi trupul nostru. „Dar cetăţenia noastră este în ceruri, de unde şi aşteptăm ca Mântuitor pe Domnul Isus Cristos. El va schimba trupul stării noastre smerite şi-l va face asemenea trupului slavei Sale, prin lucrarea puterii pe care o are de a-Şi supune toate lucrurile.” Filipeni 3:20–21.

Suntem convinşi că toate lucrurile sunt trecătoare şi se schimbă. Dar este Cineva care nu se schimbă ci rămâne acelaşi în veci. „Isus Cristos este acelaşi ieri şi azi şi în veci!” Evrei 13:8.

Într-o cântare mărturisim: „Da, Isus este Acelaşi ieri şi azi şi-n veci. Toate pot să se înschimbe El rămâne-n veci. Slavă Domnului, slavă numai Lui. Toate pier, dar El rămâne. Slavă numai Lui!”

Dr. Ştefan Cioca
prezbiter

Adunarea Națională a Bisericii Ortodoxe Române

Mihai Cserháti, PS Siluan, pr. dr. Origen Sabău, Ioan Boieru

La sfârşitul lunii septembrie, la Palatul Patriarhiei, sub conducerea *Preafericitului Părinte Patriarh Daniel*, a avut loc şedinţa de constituire a noii Adunări Naţionale Bisericeşti.

Preafericitul Patriarh în deschiderea şedinţei a consemnat faptul că se constituie „o Adunare Naţională Bisericească nouă, cu o responsabilitate deosebită în viaţa Bisericii. Timp de patru ani cei aleşi vor sluji interesele bisericii străbune. Adunarea are în componenţa sa membri noi, dar şi membri aflaţi la al doilea mandat. Este o legătură frumoasă între tradiţie şi înnoire, între continuare şi primenire”.

După alegere şi validarea mandatelor pentru perioada 2018–2022, membrii Adunării Naţionale s-au întrunit în şedinţă pentru a alege Comisiile de lucru permanente şi membrii Consiliului Naţional Bisericesc.

Şedinţa de constituire a Adunării Naţionale a fost precedată de Sfânta Liturghie oficiată de *PS Atanasie de Bogdania.*

Adunarea Naţională Bisericească este organismul central deliberativ al Bisericii Ortodoxe Române pentru problemele administrative, sociale, culturale, economice şi patrimoniale. Este alcătuită din câte trei reprezentanţi ai fiecărei eparhii, un cleric şi doi mireni, delegaţi de Adunările Eparhiale, pe termen de patru ani. Ei pot fi delegaţi pentru cel mult două mandate.

Hotărârile Adunării Naţionale Bisericeşti devin executorii după ratificarea lor de către Sfântul Sinod. Consiliul Naţional Bisericesc este organismul central executiv al Sfântului Sinod şi al Adunării Naţionale Bisericeşti. Este format din 12 membri ai Adunării Naţionale, câte un cleric şi câte un mirean reprezentând fiecare Mitropolie din România. Preşedintele Adunării Naţionale şi al Consiliului Naţional Bisericesc este Patriarhul României.

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria a fost prezentă la Bucureşti prin *Preasfinţitul Părinte Episcop Siluan,* preot dr. *Origen Sabău, Mihai Cserháti* şi *Ioan Boieru*. Delegaţii noştri vor face parte din Comisia pentru comunităţi externe, relaţii interortodoxe, intercreştine şi interreligioase.

Delia

Tezaur românesc

Liceul, Școala Generală și Căminul de Elevi Românesc „N. Bălcescu” a lansat pentru școlile bilingve românești, în cadrul școlii bază, concursul de teatru „Tezaur românesc”.

Scopul concursului este de a culege, promova și pune în scenă tradițiile și poveștile populare românești. Se urmărește cultivarea dorinței elevilor de a participa la manifestări cultural-artistice desfășurate atât în cadrul școlii, cât și în comunitate, educarea tinerilor în vederea formării unui comportament adecvat în sălile de spectacol, dezvoltarea spiritului de echipă, dar și promovarea artei teatrale în vederea lărgirii orizontului cultural.

După ce apelul de participare a fost publicat, elevii și cadrele didactice s-au pus pe treabă. Au discutat și fiecare a dramatizat câte o poveste, după preferințe, fie din folclorul românilor din Ungaria, fie din genul dramaturgiei românești.

S-au înscris echipe de la școlile din Bătania, Chitighaz, Giula și Micherechi, la cele două categorii, clasele 1–4 și clasele 5–8, propuse în concurs.

Evenimentul a fost deschis de doamna director *dr. Maria Gurzău Czeglédi*, care a vorbit despre importanța acestui concurs inițiat cu ani în urmă pe când activa la Institutul Pedagogic, ca mai târziu împreună cu *prof. Florica Santău,* în cadrul Uniunii Culturale, să acceseze mai multe proiecte pentru realizarea acestei manifestări intitulate „Tezaur românesc”. Acest eveniment a fost și un bun prilej de promovare a școlii, dat fiind faptul că aici funcționează și liceul românesc, instituție de continuare a studiilor.

Giula

Giula

Bătania

Bătania

Micherechi

Micherechi

Chitighaz

Chitighaz

După tragerea la sorți echipele au intrat în concurs. Prima a fost școala din Micherechi, elevii clasei a IV-a prezentând „Pupăza din tei”. La categoria a doua, elevii claselor gimnaziale au pus în scenă „Soacra cu trei nurori”. Pentru ambele categorii, profesor pregătitor a fost doamna *prof. Mihaela Baicu*. Au urmat elevii claselor primare de la școala din Bătania, cu piesa „Urâtul și mândra satului, pregătiți de învățătoarea *Sofia Pilan Pelyva,* apoi elevii claselor 5–8, cu piesa „Pedagog de școală nouă”, profesor pregătitor *Anca Stan*.

Elevii școlii giulane au prezentat „Pescarul și peștele de aur”, sub coordonarea doamnelor învățătoare *Eva Gombos Ruzsa* și *Viorica Száva Mihályné*, iar pentru a doua categorie „Poveste cu zâne” de *Vasile Gurzău,* profesori pregătitori, *Livia Simona Stăvaru* și *Maria Szucsigán*. Elevii sosiți de la Chitighaz au dramatizat povestea populară locală „Moșul cu baba”, sub îndrumarea doamnelor profesoare *Maria Ambrus* și *Ana Rokszin Orbán*.

Micii artiști au dat dovadă de multă măiestrie, pricepere și talent într'ale actoriei, poveștile puse în scenă fiind o învățătură spre elevii noștri. Prin prestația lor scenică și-au exersat potențialul nativ, dezvoltându-și totodată și stima de sine. Tinerii au fost răsplătiți cu ropote de aplauze din partea spectatorilor și diplome din partea organizatorilor, înmânate de directorul adjunct al Școlii Generale, *Ana Radici Repiský*.

A fost un spectacol deosebit, o oportunitate oferită elevilor de a se cunoaște, de a se întâlni cu alte trupe similare, de a lega prietenii.

Evenimentul a fost realizat în cadrul proiectului câștigat la Fondul de Subvenții din cadrul Ministerului Resurselor Umane de la Budapesta.

Delia

Sărbătoarea Sfintei Cuvioase Parascheva

Sâmbătă, 13 octombrie, la Biserica Sf. Cuv. Parascheva din Giula, Orașul Mic Românesc, a avut loc sărbătoarea hramului. Au participat mulțime de credincioși veniți din localitățile cu populație românească și de credință ortodoxă, dar și din România, din localitățile limitrofe, Vărșand, Pilu, Chișineu-Criș, Nădab etc.

În fiecare an, această sărbătoare unește în spiritul păcii și dragostei în Hristos, pe toți cei care, aproape an de an, participă cu evlavie la hramul bisericii din Giula Mică.

Frumusețea și bucuria acestei sărbători a fost întregită și de timpul frumos de afară, care a fost generos cu noi și care a contribuit la starea sufletească deosebită a fiecărui participant.

La ora 9, în dangătul clopotelor, soborul de preoți alcătuit din: părintele arhimandrit *Calinic Covaci*, consilierul administrativ al Episcopiei, părintele protosinghel *Visarion Tuderici,* secretar-eparhial, părintele *Petru Pușcaș,* parohul locului, preot *Florin Olteanu,* protopop de Giula, părintele *Teodor Marc,* consilier economic, preot *Dragoș Milan,* de la Vărșand și arhidiaconul *Emanuel Văduva*, au așteptat sosirea *Preasfințitului Părinte Siluan,* Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și locțiitor al Episcopiei Dacia Felix.

În cadrul Sfintei Liturghii, la vremea potrivită, *PS Siluan* a ținut un frumos cuvânt de învățătură, în care a menționat aspecte din viața Sfintei Parascheva.

Cântările la strană au fost asigurate de grupul coral „Sfântul Ierarh Ștefan", al Arhiepiscopiei din Timișoara.

Au onorat cu prezența: *Florin Trandafir Vasiloni,* consul general al României la Giula, *Cristian Moț*, membru al Consiliului Județean Arad, *dr. Maria Gurzău Czeglédi,* directorul Liceului, Școlii Generale și Căminului de Elevi Românesc „N. Bălcescu" din Giula; *Ildikó Ruzsa Pilán*, director adjunct la Căminul pentru elevi; *dr. Florea Olteanu,* vicepreședinte al Autoguvernării de Naționalitate Română a Orașului Giula; *Delia Kovács,* directorul Redacției Cronica și membru în Autoguvernarea Românilor din Giula; *Gavriil Gurzău*; *dr. Robert Kozma; Iulia Olteanu*, directorul școlii din Bătania; *Petru Sălăjan,* directorul școlii din Aletea; numeroase cadre didactice active și în pensie.

În cuvântul de învățătură, *Preasfințitul Părinte Siluan* a evidențiat exemplul personal, valoarea de mare preț a vieții Sfintei Cuvioase Parascheva și actualitatea ei. Deși a trăit în urmă cu aproape o mie de ani și a părăsit lumea această la o vârstă foarte tânără, de numai 27 de ani, totuși prin credința, dăruirea și jertfeltnicia ei, s-a distins de ceilalți tineri din vremea sa și prin darul lui Dumnezeu și al Mântuitorului nostru Iisus Hristos,

Mirele său Cel Iubit, a ajuns la o viață de sfințenie și este cinstită până în ziua de astăzi, în atâtea țări ortodoxe: Bulgaria, Serbia și România, fiind Ocrotitoarea Moldovei din 13 iunie 1641, de când au fost aduse acolo Sfintele Sale Moaște, în timpul Domnitorului Vasile Lupu.

Copiii și credincioșii care s-au pregătit, au fost împărtășiți cu Sfintele Taine, a fost sfințită coliva pregătită în cinstea Sfintei Cuvioase Parascheva de Maicile de la Centrul Eparhial, iar la momentul potrivit credincioșii au fost miruiți. Un grup de elevi ai școlii românești din Giula, condus de învățătoarea *Eva Pătcaș Sabău*, a prezentat un frumos program artistic dedicat Cuvioasei, fiind răplătit cu dulciuri. Toți credincioșii au primit, de asemenea, anafură, colivă, cozonac și iconițe cu Sfânta Cuvioasă Parascheva.

Icoanele Sfintei Cuvioase Parascheva din biserică, așezate în rame și suporturi sculptate din lemn, au fost împodobite cu flori, potrivit tradiției din mai multe țări ortodoxe. În această biserică, frumos împodobită și foarte îngrijită, care a fost restaurată în mai multe rânduri, sunt așezate și o bună parte dintre icoanele bizantine din colecția domnului *Gabriel Gurzău*, membru în Consiliul Parohial.

După Sfânta Liturghie, prin grija și cu implicarea Autoguvernării de Naționalitate Română a Orașului Giula, *Mihai Cserháti,* președinte, *dr. Florea Olteanu,* vicepreședinte și *Delia Kovács,* membru, agapa frățească a avut loc la restaurantul „Halászcsárda" din Giula. S-a realizat printr-un proiect câștigat la Fondul de Subvenții din cadrul Ministerului Resurselor Umane de la Budapesta. La bunul mers al evenimentului au contribuit și credincioși din Vărșand. Darurile pentru copii au fost sponsorizate de Centrul de Documentare și Informare al AȚRU, director *Marian Negreu Vetró.*

Pe această cale părintele *Petru Pușcaș* mulțumește membrilor Consiliului Parohial, Comitetului Parohial, pentru buna colaborare și ajutorul pe care l-au dat în vederea reușitei depline a acestei activități bisericești; doamnei director *Maria Gurzău Czeglédi*, precum și doamnei *Eva Pătcaș Sabău*, pentru programul cultural-religios; *PS Siluan* care a fost în mijlocul nostru, binecuvântând poporul binecredincios, dar și tuturor celor care s-au ostenit ca acest eveniment să fie o reușită.

Biserica de zid din Giula Mică, singura dintre locașurile de cult ale Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria care este închinată Sfintei Cuvioase Parascheva, a fost construită între anii 1861–1864, pe locul unei biserici mai vechi, din pământ, ridicată în 1834 de către românii stabiliți aici și care anterior se rugau la biserica Sfântului Ierarh Nicolae, din cartierul numit Orașul Mare Românesc sau Giula I, unde în prezent este Catedrala Episcopală. În anul 1720, după încetarea stăpânirii otomane în zonă (1666–1695) și după o epidemie de holeră ce avusese loc în oraș, baronul *János Harruckern* a colonizat în aceste locuri români din părțile Bucovinei, care au adus cu ei și evlavia închinată Sfintei Cuvioase Parascheva, căreia au vrut să îi ridice și un locaș de cult. Astfel, pe lângă biserica mai veche, cu hramul „Sfântul Ierarh Nicolae", a fost ridicată o a doua biserică românească în orașul Giula, cu hramul Sfintei Cuvioase Parascheva, ce dăinuie până în ziua de astăzi.

Din 1996 preotul paroh de la Giula Mică este părintele *Petru Pușcaș*, iar în timpul său au avut loc numeroase lucrări de restaurare și înfrumusețare la locașul de cult: înlocuirea ușilor, a geamurilor, a acoperișului și a țiglei, a pardoselii și mobilierului bisericesc, a aleilor din jurul bisericii și a covoarelor din interior, așa încât astăzi ea se arată ca o biserică frumoasă, vrednică de hramul Sfintei Cuvioase Parascheva, pe care îl poartă. În 11 noiembrie 2006, *Preafericitul Părinte Patriarh Daniel,* în vremea aceea fiind Mitropolit al Moldovei și Bucovinei, a dăruit pentru biserica românească din Giula Mică un rând de veșminte de la Sfânta Cuvioasă Parascheva, care împodobesc și ele acest locaș de cult.

Pr. Petru Pușcaș și BPEORU

Casa lui George Enescu, de la Sinaia

Cunoscută ca Vila Luminiş, Casa Memorială „George Enescu” din Sinaia este locul de recreere şi inspiraţie unde marele muzician George Enescu a locuit timp de 20 de ani (1926–1946) şi a compus o parte a operei sale preferate, Oedip, scrisă pe parcursul a 16 ani şi dedicată soţiei sale, Maria (Maruca) Cantacuzino-Enescu.

Aici a dat lecţii de vioară, în anul 1927, timp de două luni, celebrului dirjior Yehudi Menuhin (1916–1999), pe vremea când acesta avea doar 11 ani, potrivit www.georgeenescu.ro. Un apropiat al Casei Regale, fiind invitat adeseori de regina Elisabeta (poeta Carmen Sylva) pentru a susţine recitaluri la Palatul Peleş, George Enescu a fost puternic atras de meleagurile pitoreşti de pe Valea Prahovei, astfel că a decis ridicarea acestei vile în Cartierul Cumpătu din Sinaia. Casa a fost construită între anii 1923–1926 cu ajutorul arhitectului Radu Dudescu, după planurile realizate de însuşi Enescu.

Făcută într-un stil autentic românesc şi integrată armonios în ambianţa munţilor Bucegi, reflectă personalitatea celui care a locuit-o şi care spunea că „Simplitatea în viaţă este adevărata libertate”. O importanţă deosebită în construcţia acestei case a avut-o dispunerea ferestrelor, George Enescu fiind extrem de preocupat de modul în care cădea lumina.

Interiorul reuneşte în mod armonios şi original elemente ornamentale şi de mobilier în stilurile românesc, oriental şi Biedermayer. Spaţiile cele mai generoase sunt sufrageria şi salonul de muzică, ce găzduiesc piese originale de o mare valoare, între care pianul, marca „Ibach”, tapiserii de mătase, covoare cu motive stilizate, specifice anumitor zone ale ţării, piese din cristal, porţelan, metal sau ceramică, un facsimil al operei „Oedip”, fotografii şi documente legate de viaţa şi activitatea marelui muzician.

Timp de 20 de ani, până în 1946, când a părăsit România, compozitorul a revenit adesea la Sinaia. În anul 1947, vila a fost donată statului român spre a fi folosită ca loc de odihnă şi de creaţie pentru artişti. Din 1995 a devenit Casa Memorială „George Enescu”, iar din 2007 este secţie a Muzeului Naţional „George Enescu”.

O dată instaurată dictatura comunistă, s-a exilat definitiv la Paris. Până în 1949, deşi aflat în străinătate, a deţinut încă funcţia de preşedinte al Societăţii Compozitorilor din România. La 22–23 octombrie 1949 Societatea a fost înlocuită de Uniunea Compozitorilor, în care Enescu nu mai figura nici ca membru. S-a stins din viaţă la Paris în noaptea dintre 3 şi 4 mai 1955. A fost înmormântat în cimitirul Père-Lachaise din Paris.

La obârșii, la izvor, Festival de păstrare și promovare a tradițiilor românești

Duminică, 14 octombrie, la Palatul „Vigadó, din cadrul Centrului de Cultură „Erkel Ferenc” din Giula, cu binecuvântarea și în prezența *Preasfințitului Părinte Siluan,* Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și în organizarea Sectorului Cultural al acestei Eparhii și a părintelui consilier *Origen Sabău*, a avut loc cea de-a XI-a ediție a Festivalului de păstrare și promovare a tradițiilor populare românești, intitulat „La obârșii, la izvor”.

Organizat de Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, în parteneriat cu Centre de Cultură și Consilii Județene din România, Festivalul devenit tradiție, dorește să prezinte anual cultura și tradițiile populare românești din câte un județ din România, pentru publicul românesc din Ungaria, format în special din credincioși provenind din Parohiile Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, dar și pentru oaspeții veniți din România. Astfel, au fost reprezentate județele: Bihor, Satu Mare, Bistrița, Arad, Timiș, Sălaj în două rânduri, Cluj, Maramureș și Caraș-Severin, iar anul acesta, oaspeții de seamă ai Festivalului au fost artiștii și oficialitățile din Alba Iulia.

Festivalul a fost organizat cu sprijinul Fondului de Subvenții din cadrul Ministerului Resurselor Umane, de la Budapesta, al Centrului de Documentare și Informare al Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria, al Autoguvernării de Naționalitate Română a Orașului Giula și Liceului Românesc „Nicolae Bălcescu”, dar și al instituțiilor din România și Județul Alba, Consiliului Județean Alba, Ministerului Educației și Ministerului Culturii și Identității Naționale, prin Inspectoratul Județean Școlar Alba.

Manifestarea a fost deschisă de *Preasfințitul Părinte Siluan*, de cuvântul doamnei *Marcela Dărămuș*, inspector general școlar al Județului Alba și a domnului *Dumitru Fulea*, vicepreședintele Consiliului Județean Alba. Programul a fost unul foarte bogat și complex. Au urcat pe scenă Echipa de Păstrarea Tradițiilor a Românilor din Ungaria, având în componență sa tineri ai Liceului „N. Bălcescu” și susținută de Centrul de Documentare și Informare al AȚRU; orchestra și grupul de dansatori și de soliste vocale, profesoare, ale Liceului de Arte „Regina Maria” din Alba Iulia; orchestra, soliștii și dansatorii Ansamblului Profesionist „Augustin Bena”, al Consiliului Județean Alba; Ansamblul folcloric „Dor Teiușan” din Teiuș; dansatori ai Ansamblurilor Folclorice din Abrud, Câmpeni și Baia de Arieș; tinerii călușari din Vințu de Jos; un grup de fete de la clasa de folk a Palatului Copiilor din Alba Iulia, precum și talentatul tânăr *Tudor Limbean*, elev al Liceului German din Sebeș.

La final, toți cei prezenți au fost invitați să continue atmosfera de cuget și simțire românească, la o felie de cozonac și un pahar de suc sau de vin.

În aula Palatului „Vigadó” a fost realizată și o expoziție fotografică intitulată „Timp străvechi”, care a aparținut cursanților clasei de Arte Vizuale „Augustin Bena” din Alba.

Manifestarea culturală a fost precedată de săvârșirea Sfintei Liturghii Arhierești în Catedrala Episcopală din Giula, de un sobor de preoți și diaconi, condus de *Preasfințitul Părinte Episcop Siluan.*

BPEORU

„Cronica” – publicație săptămânală a românilor din Ungaria, editată de Editura de Presă și Carte Românească „Cronica” Nonprofit SRL. Director executiv și Redactor-șef: **Delia Elena Kovács.** Colectiv redacțional: **Corina Sebestyén** și **Pr. Petru Pușcaș.** Colaboratori: **József Vmirjáncki, Mónika Kelemen Nagy.** Tehnoredactor: **E. Kovács.** Adresă editură/redacție: 5700 Giula, str. Sáros nr. 17, C.p.: 165. Telefon: 66/462-738. Fax: 66/462-738. E-mail: cronica33@gmail.com, http://www.cronica33.hu/ sau http://www.atruroman.hu/cronica. Tiparul: Földesi Nyomda, 5630 Békés, str. Verseny nr. 4. Director: **Földesi Zoltán**. Index: ISSN 1588-4570. Abonamente: la redacție, personal, prin mandat poștal sau transfer bancar. Abonament pe un an: 3.485 forinți. A lap megjelenését biztosítja a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata az „Emberi Erőforrás Támogatáskezelő” hozzájárulásával. Apariția publicației este asigurată prin Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria cu finanțare de la „Fondul de Subvenții al Resurselor Umane” din cadrul Ministerului Resurselor Umane. Responsabilitatea juridică a conținutului articolelor publicate în Cronica aparține autorilor.